

ATATÜRK MTAİ

ANA – BABA TUTUMU ENVANTERİ

Sevgili öğrenciler;

Bu ölçek anne ve babanızın size karşı tutumunu ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Lütfen her ifadeyi dikkatlice okuyunuz. İfade annenize uygunsa 1... babanıza uygunsa 2... her ikisine de uygunsa 3... ü işaretleyiniz. Hiç birine uygun değilse boş bırakınız. Üvey anne veya babası olanlarda aynı işlemi yapacaklardır.

İfadeleri samimi ve içtenlikle cevaplandıracağınıza inanıyorum. Şimdiden teşekkür ederiz.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>
1- Arkadaşlarımı benim gözümle görmeye çalışırdı.	( )	( )	( )
2- Sevmediğim bir yemeği sırf bana yarayacağı düşüncesiyle zorla yedirdiği çok olmuştur.	( )	( )	( )
3- Daima kendi aklımı kullanmama ve kararlarımı kendim vermeme beni teşvik etmiştir.	( )	( )	( )
4- Nadiren beni bir işe teşvik edip desteklemiştir.	( )	( )	( )
5- Küçük kabahatlerimi bile çok şiddetle cezalandırırdı.	( )	( )	( )
6- Yerinde ve uygun kararlar verebileceğime inanır.	( )	( )	( )
7- Bana önemli ve değerli bir kişi olduğum inancını vermiştir.	( )	( )	( )
8- Gençlerin, ailelerin seçeceği yada onaylayacağı kimselerle evlenmesi gerektiği görüşündedir.	( )	( )	( )
9- Muaşeret kurallarını öğrenmede kendisinden hiç yardım görmedim.	( )	( )	( )
10- Arkadaşlarımın evimize gelmesinden hoşlanmaz, benim onların evine gitmemi isterdi.	( )	( )	( )
11- Karşılaştığım bir güçlükle kendi bulduğu bir çözüm yolunu uygulamaya beni zorlardı.	( )	( )	( )
12- Bir çatışmaya girdiğim zaman kimin neden haklı olduğunu görmeme yardım eder.	( )	( )	( )
13- Karşı cinsten bir arkadaşımın aramda geçenleri kendisine rahatça anlatabilirim.	( )	( )	( )
14- Bir şeyi yapmamı üst üste söyler mazeretimi dinlemez.	( )	( )	( )
15- Karşı cinsten arkadaş edinmemi hoş karşılamaz.	( )	( )	( )
16- Çok zaman beni dinlemeyecek kadar meşguldü.	( )	( )	( )
17- Çok cana yakın ve müşfik bir insandır; evladı olmaktan gurur duyuyorum.	( )	( )	( )
18- Yapacağımdan fazlasını yapmama beni zorlardı.	( )	( )	( )
19- Sık sık beni başından atmak istediğini hissedirim.	( )	( )	( )
20- Kendisine çok ihtiyacım olduğu zamanlar ya evde bulunmaz yada fazla meşgul görünürdü.	( )	( )	( )
21- Kötülemekten çok överdi ama bunda çok ileri gitmezdi.	( )	( )	( )
22- Oldukça küçük yaşta bile kendime ilişkin ufak tefek kararlar almaya beni teşvik ederdi.	( )	( )	( )
23- Daima öfkesine hakim olmuş pek seyrek olarak ufak tefek şeylere kızmıştır.	( )	( )	( )
24- Sokağa çıkıp oynamak için her seferinde kendisinden izin almak zorundayım.	( )	( )	( )

ATATÜRK MTAL

	(	)	(
	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>
25- Sofrada konuşmama izin vermezdi.	(	)	(
26- Bana karşı imkan ölçüsünde cömert olmayı bilmiştir.	(	)	(
27- Bütün gün boyunca sokaklarda başı boş dolaşmama aldıriş etmezdi.	(	)	(
28- Günlük olaylar hakkında anlattıklarımı ilgi ile dinleyecek vakti vardı.	(	)	(
29- Okul gezilerine katılmama izin vermez.	(	)	(
30- Beni benimsemekten çok bana katılmadığı duygusu içindeyim.	(	)	(
31- Etrafta başka yetişkinler olduğu zaman beni görmezlikten gelir, sorduklarıma cevap vermezdi.	(	)	(
32- Daima gücüme ve kararlarımın isabetine güvenirdi.	(	)	(
33- Daima yaptıklarımınla yakından ilgilenirdi.	(	)	(
34- Okuldan parlak notlar getirmediğim zaman çok kızar.	(	)	(
35- Okulda üstün başarı göstermemde o kadar ısrar eder ki bu yüzden not konusunda aşırı derecede kaygılanırım.	(	)	(
36- Duygu ve ihtiyaçlarıma karşı daima hassas davranmıştır.	(	)	(
37- Bana yeterince özgürlük vermiştir.	(	)	(
38- Kimlerle arkadaşlık ettiğim onu pek ilgilendirmez.	(	)	(
39- _Sırf benim için_ hiçbir şey getirmez,birlikte çarşıya çıktığımızda şeker,ciklet,balon gibi şeyler almayı düşünmezdi.	(	)	(
40- Seks konusunda o kadar mutaassıptır ki onun yanında bu konuya ilgi gösteremem.	(	)	(
41- Çocukken pis ve düzensiz bir kılıkla dolaşmam onu rahatsız etmezdi.	(	)	(
42- Güç durumda olduğum zamanlar bana daima cesaret vermiştir.	(	)	(
43- Hiçbir zaman bir şeyi onu tatmin edecek kadar iyi yapamam.	(	)	(
44- Dini ve siyasi konularda kendisi ile aynı fikirde olmadığım zaman benimle daima alay etmiş ve benim bu konuları kavrayamayacak kadar cahil olduğumu ileri sürmüştür.	(	)	(
45- Haklı olduğum zaman bunu bana açıkça söylerdi.	(	)	(
46- Görüşlerim,fikirlerim,duygu ve ihtiyaçlarımla ilgilenmezdi.	(	)	(
47- Kendisini öpmek,kucaklamak istediğimde bundan rahatsız olduğunu hissederim.	(	)	(
48- Ancak hak ettiğim zaman beni cezalandırmıştır.	(	)	(
49- Benimle ilgili karar alınırken istek ve ihtiyaçlarımla dikkate alır.	(	)	(
50- Cinsiyet ile ilgili konulara karşı normal ve sağlıklı bir tavır geliştirmeme yardım etti.	(	)	(
51- Geleceğime karşı içten bir ilgi göstermiş ama hiçbir zaman amaçlarımı kendisi belirlemeye kalkışmamıştır.	(	)	(
52- Hemen hemen hiçbir konuda görüşümü sormaz.	(	)	(
53- Çocukluğumda bana hikaye,masal anlatmak için vakit harcamazdı.	(	)	(
54- Bir derdim olduğu zaman beni dinlemeye hazırды.	(	)	(
55- Anlaşmadığımız konularda da fikirlerimi rahatça anlatma imkanı verir ve beni sabırla dinler.	(	)	(
56- Anlamadığım şeyleri anlatmaya gayret etmezdi.	(	)	(
57- Hakkımdaki kararları çok kere kendisi verir.	(	)	(
58- Bana karşı o kadar soğuktu ki acaba “öz evladı değil miyim?” diye şüphe vardı içimde.	(	)	(
59- Kazancı elverdiği halde benim için para harcamaktan çekinir yetecek kadar harçlık vermezdi.	(	)	(
60- Evde var oldukça sevdiğim her şeyi istediğim kadar yememe	(	)	(

ATATÜRK MTAL

itiraz etmezdi.	(	)	(
	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>
61- Kendisine sormaksızın şahsi eşyalarından herhangi birini alıp kullanmama izin vermiştir.	(	)	(
62- Uygun zamanlarda kendisinden izin almaksızın oynamak için sokağa çıkabilirdim.	(	)	(
63- Kişisel problemlerimi kendisine açmakta çok zorluk çekerdim.	(	)	(
64- Bugün bile kendisine sormadan bir arkadaşımın sinemaya gidemem.	(	)	(
65- Okuldan yada gezmeden ne zaman döndüğüm onu hiç ilgilendirmezdi()	(	)	(
66- Kendisinin gerçekleştiremediği arzularını bende gerçekleştirmiş görmek istediğini hissediyorum.	(	)	(
67- Elbiselerimi kirlettiğim zaman çok kızardı. Bu yüzden bazı sevdiğim oyunlara katılmazdım.	(	)	(
68- İlgi ve yeteneklerime uygun meslek seçmemde beni serbest bırakmıştır.	(	)	(
69- Bir güçlkle karşılaştığımda istediğim yardımı sağlar fakat kararı bana bırakırdı.	(	)	(
70- Beni başından savmak istediğini hissedirim.	(	)	(
71- Nadiren bana bir şeyler öğretmeye çalışırdı.	(	)	(
72- Beni daha temiz ve güzel giydirebilirdi inancındayım.	(	)	(
73- Beni sık sık başkalarıyla karşılaştırmış, onların benden ne kadar üstün olduklarını söyleyip durmuştur.	(	)	(
74- Bana açıkça belli etmese de beni sevdiğini hissediyorum.	(	)	(
75- Herhangi bir konuda isabetli kararlar verebileceğime inanmazdı.	(	)	(
76- Beklentilerine uygun davranmazsam, bazen haftalarca bana küser.	(	)	(
77- Ailemizi ilgilendiren konularda benimde fikrimi sorar, karar dikkate alır.	(	)	(
78- Sağlık muayenesinde ihtiyacım olduğunda bunu hep ihmal ederdi.	(	)	(
79- Ancak istediğini yerine getirdiğim zaman beni okşar öperdi.	(	)	(
80- Hastalıklarımdaya benimle pek az ilgilenirdi.	(	)	(
81- Beni sık sık cezalandırırdı fakat ben bu cezaların nedenlerini çok kere bilmezdim.	(	)	(
82- Eve geldiklerinde arkadaşlarıma iyi davranırdı.	(	)	(
83- Vakti olduğu halde derslerime hiç yardım etmezdi.	(	)	(
84- Bana daha az hükmetmesini isterdim.	(	)	(
85- Makul hudutlar içinde mümkün olan fırsatlara sahip olmam gereğine inanırdı.	(	)	(
86- Varlığımdan habersiz görünür hiçbir konuda fikrimi sormaz.	(	)	(
87- Beni cezalandırdıktan sonra aşırı sevgi ve şefkat gösterirdi.	(	)	(
88- Nüktedan bir kimsedir ama hiçbir zaman benimle alay etmemiştir.	(	)	(
89- Kendisine yaklaştığımda çok kere soğuk bir şekilde karşılık verirdi.	(	)	(
90- Okulda aldığım notlar onu hiç ilgilendirmez.	(	)	(
91- Hoşlanmadığı kimselerle arkadaşlık etmemi kesinlikle yasaklar.	(	)	(
92- Elbiselerimin kumaşlarını ve biçimlerini kendisi seçerdi.	(	)	(
93- Yüksek tahsil yapmasam çok mutsuz olacağını ima eder dururdu.	(	)	(
94- Bir başkası ile konuşurken kendisine soru sormama yada kendisinden bir şey istememe katiyen kızmazdı.	(	)	(
95- Beni dünyaya getirdiğine pişman görünürdü.	(	)	(

ATATÜRK MTAL

96- Hiçbir zaman nerede olduğumu ve ne yaptığımı merak eder görünmemiştir.	0	0	0
	1	2	3
97- Beraber çalışırken işlerin nasıl ve neden böyle olduğunu açıklamaya çalışır.	0	0	0
98- Daima iyi bir evladın ana ve babasının istediği biçimde yetişen onların dediklerini aynen yerine getiren kimse olduğunu söyler dururdu.	0	0	0
99- Kendisini memnun etmek için bir alanda okuyorum. Oysa hayatımı başka türlü kazanmak isterim.	0	0	0
100- Cinsiyet konusunda karşılaştığım problemlerimi kendisine açtığımda çok ilgisiz davranmıştır.	0	0	0
101- Yalnız derslerimle uğraşmamı ister,oyun oynamak istediğim zaman çok öfkelenirdi.	0	0	0
102- Yatma saatim gelince beni hemen yatağa yollar. Misafir çocukları ile oynamama izin vermezdi.	0	0	0
103- Ergenlik çağında benimle pek az ilgilenmiştir.	0	0	0
104- Yemeği hazırlamadığı için aç kaldığım olmuştur.	0	0	0
105- Beni anlamak için daima içten bir gayret sarf ederdi.	0	0	0
106- (Annelik)-(Babalık) ödevinin kendisini bir esir durumuna düşürdüğünü kendisini bu işe feda ettiğini söyler dururdu.	0	0	0
107- Üzüntülü anlarında bana çok az şefkat göstermiştir.	0	0	0
108- Artık çocuk olmadığının farkında değil görünüyor.	0	0	0
109- Bana her zaman iyi bir rehber oldu. Hiçbir zaman davranışlarıma hükmetmedi.	0	0	0
110- Tabağımdaki tamamen bitirmeden sofradan kalkmama izin vermez.	0	0	0
111- Nadiren bana “moral destek” vermiştir.	0	0	0
112- Beni nadiren cezalandırırdı ve hiçbir zaman arkadaşlarımla yanında utandırmadı.	0	0	0
113- Bana ait kararları çok kere kendisi verdi.	0	0	0
114- Beni başkalarının yanında küçük düşürücü sözler söyler,kırıcı kırıcı tenkitlerde bulunurdu.	0	0	0
115- Çocuklarının yaratılıştan kötü olduğuna inanır devamlı kontrol altında bulunmaları gerektiğini savunurdu.	0	0	0
116- Onun gözünde değersiz bir insanım.	0	0	0
117- Beni cezalandırmaktansa meseleleri benimle konuşup tartışmayı tercih eder.	0	0	0
118- Karşı cins hakkında daima korku ve güvensizlik uyandıracak telkinlerde bulunur.	0	0	0
119- Anlattıklarımı daima can kulağı ile dinler. Fakat hiçbir zaman sırlarımı öğrenmeye kalkışmaz.	0	0	0
120- Başkalarına benden daha fazla önem veriri,daha nazik davranır.	0	0	0

ANA BABA TUTUMU ENVANTERİNİN YORUMLAMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırmada ana baba tutumları Kuzgun(1972)tarafından geliştirilen ana baba tutumu envanteri ile ölçülmüştür. Ölçme aracı **Demokratik,Otoriter ve İlgisiz** olarak belirlenen 3 ana baba tutumu boyutu için 40 ar madde olmak üzere toplam 120 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddelerinin hem ana hem de babanın tutumlarına uyacak şekilde spesifik olmasına dikkat edilmiştir.

A.B. T envanteri örnekleme giren öğrencilere gruplar halinde uygulanmıştır. Ölçme aracının uygulanması araştırmacı tarafından uygun görülen ders saatlerinde yapılmıştır. Öğrenciler envanteri yanıtlamadan önce araştırmanın amacı belirtilmiş envanterle ilgili açıklamalar yapılmış envanteri nasıl dolduracakları konusunda bilgilendirilmişlerdir. Envanterin başına konulan yönergeye uygun olarak öğrencilerden her maddeyi dikkatlice okumaları ve ifade annelerine uygunsu 1, babasına uygunsu 2, her ikisine uygunsu 3 ü işaretlemeleri,ifade her ikisine de uygun değilse boş bırakmaları istenmiştir.

Ölçeğin maddelerinin bazıları Brunkan ve Crites'in Aile İlişkileri Envanterinden (Family Relations Inventory) alınmış bir kısmı ise Kuzgun(1972) tarafından yazılmıştır. Ölçeğin geçerliliğini saptamak için hazırlanan maddeler psikolojisi,psikiyatri ve sosyoloji dallarından 25 kişilik uzman grubuna dağıtılmış ve kendilerinden tanımlanan ana baba tutumlarına göre her maddenin hangi tutum için karakteristik davranış ifadesi olduğunu belirtmeleri istenmiştir.

Uzman grubun yarıdan fazlası tarafından belli bir tek kategoriye yerleştirilen davranış ifadesi o kategoriye özgü sayılmıştır. Hazırlanan maddelerin yarıdan fazlası hemen hemen uzmanların hepsi tarafından belli bir tek kategoriye yerleştirilmiştir. Güvenirliğini saptamak için ölçek 92 kişilik ir uzman gruba 15 gün ara ile 2 defa uygulanmış ve 2 ölçüm arasındaki korelasyonlar aşağıdaki şekilde bulunmuştur.

Demokratik ana baba tutumu ölçeği	:	.66
Otoriter	“ “ “ “	: .59
İlgisiz	“ “ “ “	: .65

Ana baba tutumu envanterinin alt ölçeklerinin tanımları

1- DEMOKRATİK ANA BABA TUTUMU :

Çocuğuna karşı içten sevgi ve saygı duyan ve bunu koşulsuz olarak gösteren,çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarına karşı duyarlı olma,yaşına göre çocuğu kendisi ile ilgili bazı kararları almaya teşvik etme çocuğun görüşlerine değer verme sözel(verbal) alışverişe olanak sağlama, hemen

her konuda çocuğuna iyi bir rehber olma gibi tutum ve davranışları içerir. 40 maddeden oluşan bu alt ölçeğin maddeleri şunlardır. **1-3-6-7-12-13-17-21-22-23-26-28-32-33-36-37-42-45-48-49-50-51-54-55-60-61-62-68-69-77-82-85-88-94-97-105-109-112-117-119**

2- OTORİTER ANA BABA TUTUMU :

Kendini toplumsal otoritenin temsilcisi olarak gören çocuktan mutlak itaat bekleyen çocukta sözel (verbal) alışverişte bulunmayan istek ve emirlerinin yerine getirilmesini isteyen çocuğu yerine göre kendini yönetebilecek ve kendi hakkındaki kararları alabilecek güçte görmeyen her türlü kararı kendisi alan ana baba tutumlarını kapsar. 40 maddeden oluşan bu alt ölçeğin maddeleri şunlardır. : **2-5-8-11-14-15-18-24-25-29-34-35-40-43-44-52-57-63-64-66-67-73-74-75-76-79-81-84-87-91-92-93-98-99-101-102-110-113-115-118**

3- İLGİSİZ ANA BABA TUTUMU :

Çocuđunu ihmal hatta psikolojik bakımdan reddeden çocuğun ilgi v3 ihtiyaçlarından habersiz olan çocuğunun nerede ve ne yaptığı ile pek ilgilenmeyen çocuğunu mümkün olduğu kadar çevresinden uzak tutmaya çalışan çocuğuna en az sevgi gösteren ve davranışlarına en az kontrol uygulayan ana baba davranışları bu kategoride yer alır. 40 maddeden oluşan bu alt ölçeğin maddeleri şunlardır. : **4-9-10-16-19-20-27-30-31-38-39-41-46-47-53-56-58-59-65-70-71-72-78-80-83-86-89-90-95-96-100-103-104-106-107-108-111-114-116-120.**